

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 24.
(OR. en)

15986/23

DEVGEN 218	DIGIT 280
FIN 1246	COLAC 155
ACP 125	COEST 639
RELEX 1390	SAN 700
MIGR 418	GENDER 210
SUSTDEV 154	CLIMA 597
COHOM 223	ENER 640
COAFR 422	MAMA 176
COASI 208	

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. november 21.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 717 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK 2023. évi éves jelentés az Európai Unió külső fellépési eszközeinek 2022-ben történő végrehajtásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 717 final.

Melléklet: COM(2023) 717 final

Brüsszel, 2023.11.21.
COM(2023) 717 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**2023. évi éves jelentés
az Európai Unió külső fellépési eszközeinek 2022-ben történő
végrehajtásáról**

{SWD(2023) 357 final}

Tartalomjegyzék

GLOBÁLIS KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK.....	1
Bevezetés	1
Az Unió válasza Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára.....	2
EU: az erős globális szereplő	3
Global Gateway	4
A fenntartható fejlődés előmozdítása	5
GLOBÁLIS PRIORITÁSOK	6
Humán fejlődés	6
Zöld megállapodás	7
Digitalizáció, tudomány, technológia és innováció.....	8
Fenntartható növekedés és munkahelyteremtés.....	8
Migráció és kényszerű lakóhelyelhagyás	9
Kormányzás, béke, biztonság és emberi jogok	10
GLOBÁLIS DIMENZIÓ	10
Szubszaharai Afrika	10
Ázsia és a csendes-óceáni térség	10
Latin-Amerika és a Karib-térség.....	11
Európai szomszédság	12
A Nyugat-Balkán és Törökország.....	13
Tengerentúli országok és területek (TOT-ok)	13

GLOBÁLIS KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK

Bevezetés

2022-ben, amikor a világ épp csak kilábalóban volt a Covid19-világjárványból, a nemzetközi közösségnek új válsággal kellett szembenéznie Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja és annak következményei miatt. Oroszország agressziója súlyos humanitárius szükséghelyzetet, az élelmiszer-ellátás globális bizonytalanságát tovább súlyosbító globális élelmiszerár-emelkedést, valamint elhúzódó energiaválságot hozott magával.

Az EU külső tevékenységi eszközei és nemzetközi partnerségei révén úgy reagált a háború hatására, hogy fokozta az Ukrajnának és a szomszédos országoknak nyújtott politikai, humanitárius és pénzügyi támogatását, miközben megerősítette a többi partnerének, különösen a legkevésbé fejlett és a legkiszolgáltatottabb országoknak nyújtott támogatását is.

Ez a jelentés felvázolja a nemzetközi partnerségekhez, a humanitárius segítségnyújtáshoz, a külpolitikához és a bővítéshez 2022-ben nyújtott uniós pénzügyi támogatás legfontosabb elemeit. A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben egy egységes eszköz, a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa (NDICI – Globális Európa) integrálja a legtöbb korábbi külső finanszírozási eszközt, és azt néhány célzott eszköz, például a humanitárius segítségnyújtás és az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) egészíti ki¹...

2022-ben megkezdődött az **EU Global Gateway** stratégiájának² végrehajtása, amelynek célja, hogy az „Európa együtt” megközelítés alapján öt kiemelt területen világszerte megvalósuló infrastrukturális beruházások révén fellendítse a fenntartható konnektivitást³. E stratégia keretében az Európai és az Afrikai Unió elfogadta az Afrika–Európa beruházási csomagot⁴.

A Global Gateway részeként az EU folytatta a szomszédsági és bővítési politika középpontjában álló régiókra vonatkozó **gazdaságélénkítési és beruházási tervek** végrehajtását, amelyek a keleti partnerség régiójában a kis- és középvállalkozásokra, valamint a zöld és digitális átállásra, illetve a déli szomszédság vonatkozásában a zöld átállásra, az éghajlatváltozással szembeni rezilienciára, a konnektivitásra és magánszektor támogatására összpontosítanak.

Az EU tovább folytatta a **humanitárius segítségnyújtást** annak érdekében, hogy a világon mindenütt enyhítse a legkiszolgáltatottabbak millióinak szenvedését. 2022-ben az EU létrehozta az **európai humanitárius reagálási kapacitást**, hogy fokozza a hirtelen bekövetkező természeti és ember okozta katasztrófákra való azonnali humanitárius reagálási kapacitást.

Az EU bővítési támogatása a vidékfejlesztést és a beruházásokat segítette olyan kulcsfontosságú területeken, mint a közlekedés, az energiabiztonság, valamint a digitális és zöld átállás. Júniusban az Európai Tanács elismerte, hogy **Ukrajna, Moldova és Grúzia** jövője az EU-n belül van, és tagjelölti státuszt adott **Ukrajnának és Moldovának**.

¹ További részletekért lásd az ezt az éves jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum I. részét (Bevezetés).

² https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_hu

³ Az uniós források ötvözése az uniós tagállamok és az európai fejlesztésfinanszírozási intézmények erőforrásaival.

⁴ Lásd a 4. oldalt.

Az EU továbbra is támogatta a **demokratizálódást és az emberi jogokat**, hat választási megfigyelő missziót küldött ki (Kolumbia, Kenya, Libanon, Lesotho, São Tomé és Príncipe és Kelet-Timor), és nyolc országban nyomkövetési missziókat hajtott végre.

Az EU újólal megerősítette a **globális biztonság** iránti elkötelezettségét, és az Európai Békekeret olyan partnerországokban és -régiókban támogatta a békét, mint Mozambik, Niger, Nigéria, Szomália, Moldova és a Nyugat-Balkán.

Az EU továbbra is támogatta az országokat a Covid19-világjárvány következményeinek leküzdésében, és új **globális egészségügyi stratégiát** indított útjára a globális egészségbiztonság javítása és a mindenki számára elérhető jobb egészség biztosítása érdekében. Az EU más, helyi járványokra is reagált, például az új ebola- és kolerajárványokra, valamint a majomhimlő-veszélyhelyzetre.

2022-ben az EU és az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete (AKCSÁSZ) haladást ért el a **Cotonoui Megállapodást követő megállapodás**⁶ aláírása felé. Időközben a Cotonoui Partnerségi Megállapodást 2023 közepéig meghosszabbították.

Az Unió válasza Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára

Az Unió Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára egységes, határozott és azonnali választ adott. A 27 tagállam és partnerei világszerte **elítelték a provokáció nélkül indított, indokolatlan agresszív háborút**, és gyorsan cselekedtek Oroszország politikai és gazdasági elszigetelése érdekében. Az EU elítélte a nemzetközi humanitárius jog megsértésének jelentett eseteit is.

Az EU – bizonyítva, hogy szilárdan támogatja Ukrajnát – fokozta az országnak nyújtott politikai, humanitárius és pénzügyi támogatást. 2022-ben a G7-ekkel és más partnerekkel szoros együttműködésben az EU kilenc példátlan mértékű szankciócsomagot fogadott el az invázióért felelős személyekkel és szervezetekkel szemben, amelyek kulcsfontosságú orosz pénzügyi, energia- és közlekedési ágazatokat és állami tulajdonú vállalatokat céloznak, és mintegy 24,1 milliárd EUR értékű eszközbefagyasztást eredményeztek az EU-ban.

Az **átmeneti védelemről szóló irányelvet** első alkalommal aktiválták annak érdekében, hogy az azonnali védelmet nyújtson az Ukrajnából menekülni kényszerült közel 4 millió embernek (az Ukrajnán belül lakóhelyét elhagyni kényszerült több mint 6,6 millió személy mellett). Az EU-ba érkezők védelmét célzó, az emberkereskedelem elleni közös uniós terv végrehajtása nagymértékben megakadályozta az emberkereskedelmet.

Az „Európa együtt” megközelítést alkalmazva az EU, tagállamai és pénzügyi intézményei **18,9 milliárd EUR-t**⁷ mozgósítottak **pénzügyi támogatás**, költségvetés-támogatás és humanitárius segítségnyújtás formájában. Az Európai Békekereten keresztül 3,1 milliárd EUR összegű katonai támogatást mozgósítottak, és több mint 100 millió eurós költségvetéssel uniós katonai segítségnyújtási missziót hoztak létre az ukrán fegyveres erők számára. Miután Ukrajna februárban aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, 2022-ben több mint 80 000 tonna természetbeni támogatást kapott, amelynek becsült összege 502 millió EUR.

⁵ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_hu

⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/acp-eu-partnership_en

⁷Nem beleszámítva az EBRD által nyújtott, uniós garanciák által közvetlenül nem fedezett támogatást.

330 millió EUR összegű vissza nem térítendő **támogatást fordítottak a szükséghelyzeti reagálásra** olyan területeken, mint a lakhatás és a kritikus infrastruktúrák javítása – többek között az EU–Ukrajna szolidaritási folyosók keretében, a reziliens digitális transzformáció és a kiberbiztonság, valamint a dezinformáció elleni küzdelem. Más, közel 200 millió EUR összértékű uniós programok rendeltetését is módosították a háború következményeinek kezelése céljából.

Az uniós támogatások összkifizetése 10,1 milliárd EUR-t⁸ tett ki, amelyből 7,2 milliárd EUR makroszintű pénzügyi támogatás, 686 millió EUR pedig költségvetés-támogatás volt.

Komoly aggályok merültek fel a **nukleáris biztonságot** illetően Oroszország Ukrajna nukleáris létesítményeiben és azok környékén tanúsított felelőtlen magatartása miatt. A Bizottság mozgósította a Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Együttműködést Támogató Európai Eszközt az okozott pusztítás sürgős kezelésére, különösen a csernobili zárt övezetben. Az uniós támogatás magában foglalta a nyomkövetési képességek helyreállítására irányuló 5 millió EUR összegű kétoldalú segítségnyújtást, valamint a nukleáris biztonsággal kapcsolatos infrastruktúra újjáépítését célzó nemzetközi csernobili együttműködési alaphoz (International Chernobyl Cooperation Account; ICCA) nyújtott 5 millió EUR összegű hozzájárulást. További 3,4 millió EUR támogatást kapott a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség, az ügynökségnek a kritikus ukrajnai nukleáris telephelyeken való jelenlétéhez is.

Az ukrán export orosz blokádjá és a termények megsemmisítése fokozta a globális élelmiszerhiányt. Az **élelmiszer-ellátás** súlyos **bizonytalansága** 2022-ben rekordszámú embert, mintegy 258 millió főt érintett⁹.

Az átfogó „Európa együtt” megközelítés alkalmazásával az EU fokozta az **élelmezésbiztonság** támogatását, és támogatást nyújtott a leginkább érintett afrikai, közel-keleti, karibi és csendes-óceáni országoknak, többek között az ukrán exportnak az EU–Ukrajna szolidaritási folyosókon keresztül történő megkönnyítése révén. Az élelmiszer-ellátás globális bizonytalanságára adott egységes válasz 2021–2024-ben várhatóan mintegy 18 milliárd EUR-t mozgósít, amelyből 8,3 milliárd EUR az uniós intézményektől, mintegy 9,6 milliárd EUR pedig a tagállamoktól származik. 2022-ben az uniós intézmények mintegy 2,6 milliárd EUR-t folyósítottak az élelmiszer-ellátás globális bizonytalansága elleni küzdelemre, ebből mintegy 1 milliárd EUR-t humanitárius élelmezési segély formájában juttattak célba¹⁰.

Az EU fokozta a műtrágyákról szóló, novemberben közzétett közleményben¹¹ kiemelt, a globális műtrágyahiány kezelésére irányuló erőfeszítéseit is.

EU: az erős globális szereplő

Bár az évet növekvő bizonytalanság jellemezte, az EU továbbra is a multilateralizmus hajtóerejeként működött és hatékony válaszokat adott a globális kihívásokra, miközben ambiciózus

⁸Nem beleszámítva a programok rendeltetésének módosítását a konfliktushelyzethez kapcsolódó tevékenységekre.

⁹ <https://www.fsinplatform.org/global-report-food-crises-2023>

¹⁰ Ez az összeg magában foglalja a humanitárius élelmezési segélyt, a táplálkozási és megélhetési támogatást, valamint a többcélú humanitárius készpénzprogramok 50 %-át (a Bizottság Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága (DG ECHO) által 2023-ban készített tanulmány alapján végzett becslések szerint a többcélú készpénztranszferek ekkora százalékos arányát költik élelmiszertermékekre).

¹¹ [COM\(2022\) 590 final/2, 2022. november 9.](#)

szomszédságpolitikát folytatott, szolidaritásáról tett tanúbizonyságot, és átfogó partnerségeket alakított ki a béke, a stabilitás, a demokrácia és az emberi jogok biztosítása és előmozdítása érdekében.

Az uniós tagállamok továbbá megerősítették elkötelezettségüket amellett, hogy nemzetközi partnereikkel szorosan együttműködve nagyobb felelősséget fognak vállalni az európai biztonság és védelem ügyében, a közös érdekek és értékek megvédéséért.

Az EU és 27 tagállama az „Európa együtt” megközelítés keretében 2022-ben 92,8 milliárd EUR-val¹² együttesen továbbra is a legnagyobb hivatalos fejlesztési támogatást (ODA) nyújtja, ami a globális ODA 43 %-át teszi ki¹³ (ez a bruttó nemzeti jövedelem 0,59 %-a).

Az EU és tagállamai fokozták a partnerországoknak nyújtott támogatást, biztosítva ezzel, hogy az Ukrajnának nyújtott támogatás ne a világ többi részének kárára valósuljon meg.

Júliusban került sor az első **EU–ENSZ magas szintű párbeszédre**, amelyet Ursula von der Leyen elnök és António Guterres ENSZ-főtitkár vezetett. Ez megerősítette közös céljainkat és azt, hogy a globális kihívások kezelése érdekében együtt kell dolgoznunk.

Az EU 2,6 milliárd EUR összegű humanitárius segílyt mozgósított, hogy világszerte segítsen ellátni az érintett lakosság sürgető szükségleteit. Az EU, a tagállamok, az EBB és az EBRD az „Európa együtt” megközelítés keretében továbbra is kulcsfontosságú globális humanitárius donorként, többek között az olyan „elfelejtett veszélyhelyzetek” tekintetében, mint például a Száhel-övezetben pusztító éhínség.

Az EU és tagállamai továbbra is vezető szerepet töltek be a **Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos nemzetközi szolidaritás** terén: 502,2 millió adag oltóanyagot bocsátottak a partnerországok rendelkezésére. Ezek közül 422 millió adagot osztottak meg a COVAX-on keresztül, 80,2 millió adagot pedig kétoldalú keretek között.

Gyors előrelépés történt a „Global Gateway” keretében megvalósítandó kezdeményezés terén, melynek célja az **oltóanyagok, gyógyszerek és egészségügyi technológiák gyártásának, valamint az ezekhez való hozzáférésnek a támogatása Afrikában**, és hasonló erőfeszítések támogatására irányuló kezdeményezést jelentettek be Latin-Amerika és a Karib-térség vonatkozásában is.

Az EU és tagállamai továbbra is vezető szerepet töltek be az éghajlatváltozás és a környezeti kihívások kezelésére irányuló globális erőfeszítésekben, és továbbra is az EU nyújtja a világ legnagyobb nemzetközi közfinanszírozását az éghajlatváltozás elleni küzdelem terén: 5 340 milliárd EUR-t a 2021–2022-es időszakban.

Global Gateway

2022 folyamán a Bizottság az „Európa együtt” megközelítés keretében más szereplőkkel szorosan együttműködve folytatta a **Global Gateway stratégia**¹⁴ végrehajtását azáltal, hogy nagyszabású Global Gateway beruházási csomagokat és „Európa együtt” kezdeményezéseket indított.

¹² Az OECD-től származó, 2023 tavaszán közzétett 2022. évi előzetes adatok alapján.

¹³ A „globális hivatalos fejlesztési támogatás” fogalom meghatározásába itt az EU által együttesen, valamint az összes többi adományozó ország által jelentett hivatalos fejlesztési támogatás tartozik bele.

¹⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_hu

A **Global Gateway irányítóbizottság** első ülésére december 11-én került sor, Ursula von der Leyen elnök elnöklétével és a tagállamok külügyminisztereinek részvételével.

A tervezett 300 milliárd EUR összegű beruházás 2027-ig történő mozgósítása felé tett fontos lépésként a Bizottság 26,725 milliárd EUR értékben garanciamegállapodást írt alá az Európai Beruházási Bankkal az **Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusz (EFFA+)** keretében megvalósuló közberuházásokról. Emellett a Bizottság 8,45 milliárd EUR-t¹⁵ különített el az EFFA+ keretében előirányzott magánszektorbeli beruházásokat fedező pénzügyi garanciák formájában 56 javasolt beruházási program támogatására a Nyugat-Balkánon és Törökországban, a szomszédsági régiókban és a szubszaharai Afrikában, Latin-Amerikában, Ázsiában és a csendes-óceáni térségben. Ezek a magánszektorbeli garanciák több mint 67 milliárd EUR értékű beruházást generálhatnak.

A végrehajtásnak ebben az első évében a legfontosabb beruházások közé tartozik az EU és partnerei közötti digitális konnektivitás javítása, a megújulóenergia-termelés és az energiaellátás biztonságának növelése, a kis- és középvállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférése, valamint az oltóanyagokhoz, gyógyszerekhez és egészségügyi technológiákhoz való hozzáférés és azok gyártási kapacitásának bővítése.

A Global Gateway első eredményeként a február 17–18-án tartott hatodik EU–Afrikai Unió (AU) csúcstalálkozón bejelentették az **Afrika–Európa beruházási csomagot**, amely 2027-ig legalább 150 milliárd EUR értékű beruházást mozgósít, s ebből 28 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatás.

A szomszédsági és bővítési régiókban három regionális gazdasági és beruházási terv segíti a Global Gateway végrehajtását 84 kiemelt projekttel, amelyek 2027-ig akár 77 milliárd EUR összegű beruházást mozgósítanak. Nagyszabású infrastrukturális projektek végrehajtása van folyamatban a Nyugat-Balkánon, valamint a keleti és déli szomszédságban, mint például az Észak-Macedónia és Bulgária közötti VIII. vasúti folyosó, a Grúzia és Románia közötti Fekete-tenger alatti elektromos kábel, valamint az Észak-Afrikát Spanyolországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Ciprussal és Portugáliával összekötő „Medusa” tenger alatti optikai kábel.

A fenntartható fejlődés előmozdítása

Az EU fejlesztési tevékenységekre vonatkozó prioritásai – humán fejlődés, zöld megállapodás, fenntartható növekedés és tisztességes munka, digitalizáció, egyenlőtlenségek, migráció, valamint kormányzás, béke és biztonság – támogatják a nemzetközi partnereket az ENSZ **fenntartható fejlődési céljainak** elérésében.

Az EU és tagállamai megerősítették elkötelezettségüket e célok elérése iránt, többek között a **Global Gateway stratégia** bevezetése révén, amely beruházási prioritásai által hozzájárul valamennyi fenntartható fejlődési célhoz.

2022-ben a Bizottság aktívan beépítette a fenntartható fejlődési célokat az **uniós minőségi jogalkotási keretbe**¹⁶.

¹⁵ A Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága (DG INTPA) 6,05 milliárd EUR-t, az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága (DG NEAR) pedig 2,4 milliárd EUR-t különített el.

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_hu

GLOBÁLIS PRIORITÁSOK

Humán fejlődés

Az elmúlt években átélt példa nélküli kihívások – többek között a konfliktusok, az éghajlatváltozás, az egészségügyi világválságok és az oktatás csendes globális válsága – visszafordították a humán fejlődés terén elért eredményeket és növelték az egyenlőtlenségeket. 2022-ben az EU megkétszerezte erőfeszítéseit számos cselekvési területén.

A Covid19-világválság rávilágított arra, hogy a jövőbeli egészségügyi válságok kezeléséhez jobb megelőzésre, felkészültségre és reagálásra van szükség. A Global Gateway stratégia részeként november 30-án **új uniós globális egészségügyi stratégia**¹⁷ indult útjára, amely kiemeli a működőképes és inkluzív egészségügyi rendszerek fontosságát, valamint azt, hogy foglalkozni kell az egészségbiztonsági felkészültséggel, ugyanakkor javítani kell az oltóanyagokhoz, gyógyszerekhez és orvosi technológiákhoz való méltányos hozzáférést, és növelni kell az előállításukhoz szükséges kapacitást. 2022-ben az EU 715 millió EUR összegű támogatást ajánlott fel¹⁸ a Globális Alapnak.

A Bizottság 10 országban folytatta a **szociális védelmi beavatkozásokat**, és két globális eszközön keresztül a rendszerek kiépítésére, a digitalizációra és a nyilvántartásra, valamint a nőkre és az informális munkavállalókra vonatkozó egyedi szociális védelmi rendszerekre összpontosított.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. cselekvési tervvel összhangban az EU folytatta a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő humanitárius fellépés és a **nemek közötti egyenlőség** előmozdítását. Kiemelte a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos kérdéseket az érintett többoldalú és regionális fórumokon, valamint a kétoldalú párbeszéd során. Folytatódott a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése, többek között a közös biztonság- és védelempolitikai missziók és műveletek révén.

Az EU világszerte folytatta a gyermekek és a gyermekek jogainak védelmét, beleértve a fegyveres konfliktusokban érintett gyermekeket is. Ezzel teljesítette a 2021–2024-es időszakra szóló uniós gyermekjogi stratégia¹⁹ keretében vállalt kötelezettségeit.

A fiatalok, akik a Föld népességéből több mint 1,8 milliárd főt tesznek ki, a változás kulcsszereplői, és hozzájárulnak a reziliensebb, befogadóbb és virágzóbb társadalmak kialakításához világszerte. Októberben a Bizottság elfogadta **az EU külső tevékenységére vonatkozó első ifjúsági cselekvési tervet**²⁰, amelynek célja a fiatalok globális bevonása, szerepvállalásuk növelése és összekapcsolása.

A májusban elindított, **„Munkahelyteremtés kereskedelem és beruházások révén a déli szomszédságban”** elnevezésű regionális „Európa Együtt” kezdeményezés a munkahelyteremtés holisztikus megközelítését támogatja azáltal, hogy összegyűjti azokat a kezdeményezéseket, amelyek összekapcsolják a kereskedelmet, a beruházásokat és a vállalkozói szellemet a munkahelyteremtéssel és a humántőke fejlesztésével.

¹⁷ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_hu

¹⁸ A 2023–2025 közötti időszakra vonatkozóan.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_hu

²⁰ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-action-plan_en

Az **oktatás** továbbra is kulcsfontosságú terület volt az EU külkapcsolataiban. Az EU azon munkálkodott, hogy biztosítsa az oktatáshoz való jogot minden gyermek számára, beleértve a konfliktusok, válságok és humanitárius vészhelyzetek által érintett gyermekeket és fiatalokat is. Az EU humanitárius segítségnyújtásra szánt költségvetésének 10 %-át a szükséghelyzetben lévők oktatására fordította. Az oktatás átalakításával foglalkozó szeptemberi uniós csúcstalálkozón elismerték, hogy az EU **globális vezető szerepet tölt be az oktatásban**.

Az uniós beruházások középpontjában a tanárok, a **méltányosabb és inkluzívabb oktatási rendszerek**, valamint azok a készségek álltak, amelyek lehetővé teszik a partnerországok számára, hogy a lehető legjobban kihasználják a digitális és zöld átállást.

Zöld megállapodás

Az ENSZ **Éghajlatváltozási** Keretegyezménye Felelősek 27. Konferenciáján (UNFCCC COP27) az EU jelentős kezdeményezéseket terjesztett elő az éghajlatváltozás mérséklése és az arra való reagálás érdekében. Az Afrikai Unióval, Dániával, Németországgal, Franciaországgal és Hollandiával közösen elindította az Afrika éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának és azzal szembeni rezilienciájának elősegítésére irányuló „Európa együtt” kezdeményezést, amely az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó, több mint 1 milliárd EUR összértékű meglévő és új programokat fog össze.

A szén fokozatos kivezetésének elősegítése érdekében az EU és G7-partnerei **„Igazságos energetikai átmenet” partnerségeket** írtak alá Indonéziával és Vietnámmal, és előrelépést tettek a Dél-Afrikával kötött partnerség végrehajtása terén. Az EU emellett Németországgal globális platformot hozott létre a szénorientált régiók számára, hogy tudásmegosztás és hálózatépítés révén támogassa az igazságos gazdasági átmenetet.

2022 végéig az EU 29 partnerországnak nyújtott technikai támogatást a nemzetileg meghatározott hozzájárulások és a nemzeti alkalmazkodási tervek kidolgozásához, aktualizálásához és végrehajtásához. Éghajlat- és energiapolitikai párbeszédei révén az EU egyeztetett az Egyesült Államokkal, Indiával, Kínával és más jelentős kibocsátókkal az energetikai átállással kapcsolatos szakpolitikákról, a bevált gyakorlatokról és a zöld technológiákról a megújuló energia fejlesztésének felgyorsítása és az energiahatékonyság előmozdítása érdekében.

Az EU aktívan részt vett a multilaterális fórumokon is, hogy előmozdítsa a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel összhangban álló globális energetikai átállást. Támogatta a globális hidrogénpiac kialakítását. 2022-ben kétoldalú, nem kötelező erejű megállapodásokat írt alá Ukrajnával, Egyiptommal, Japánnal, Namíbiával és Kazahsztánnal a megújuló hidrogén iránti kereslet növelése, illetve a **megújuló energia és hidrogén előállításához** való hozzájárulás céljából.

A biológiai sokféleséggel foglalkozó COP15 decemberben elfogadta a biológiai sokféleségről szóló Kunming-Montreal megállapodást. Az EU újólag megerősítette azon kötelezettségvállalását, hogy külső együttműködésének részeként 7 milliárd EUR-val támogatja a **biológiai sokféleséget**.

A Bizottság elfogadta az **EU új, nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendjét**²¹, amely tükrözi az európai zöld megállapodásban meghatározott prioritásokat.

²¹ [JOIN\(2022\)28 final, 2022. június 24.](#)

Az EU emellett fokozta a partnerországokkal való együttműködését a **fenntartható fogyasztás és termelés** – különösen a körforgásos gazdaságra való átállás – támogatása érdekében, a „SWITCH to Green” elnevezésű kezdeményezés végrehajtása révén, beleértve az ázsiai, afrikai és földközi-tengeri regionális programokat is.

A Bizottság elindította az **Afrika–Európa zöld energiával kapcsolatos kezdeményezést**, hogy 300 gigawattal növelje a megújulóenergia-termelési kapacitást, és biztosítsa a megfizethető, megbízható és fenntartható energiához való hozzáférést.

Miután a COP26-on elindították a globális metánkibocsátás csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalást, az EU támogatta az ENSZ környezetvédelmi programja által irányított nemzetközi metánkibocsátási megfigyelőközpont létrehozását a részletes adatgyűjtés, a kapacitásépítés és a metánkibocsátás csökkentését támogató intézkedések céljából.

Digitalizáció, tudomány, technológia és innováció

A Global Gateway keretében 2022-ben jelentős előrelépés történt a digitális programok terén – többek között a szubszaharai Afrikában – az adatokra vonatkozó kiemelt kezdeményezés, az EurAfrica Gateway (nemzetközi tenger alatti kábelek) és az afrikai regionális száloptikás gerinchálózatok (regionális/határokon átnyúló szárazföldi összeköttetések) révén. Emellett Margrethe Vestager ügyvezető alelnök elindította a digitális gazdasággal kapcsolatos első, 820 millió EUR értékű Global Gateway csomagot Nigériában.

Februárban az indiai–csendes-óceáni fórumon elindították a **Fejlesztési Célú Digitalizációs Központ (D4D Hub)** ázsiai és csendes-óceáni regionális ágát. A latin-amerikai és karib-térségbeli ágat 2022-ben hozták létre, az afrikai ág pedig folytatta számos kiemelt kezdeményezés végrehajtását, például az Afrikai Unió–EU D4D Hub projektet és az IDEA-t.

Előrelépés történt a D4D Hub által támogatott, **az Európai Unió, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség közötti digitális szövetség (EU-LAC digitális szövetség)** elindítása felé azzal, hogy finanszírozást biztosítottak az EU-LAC digitális szakpolitikai párbeszéd létrehozásához, a digitális infrastruktúrára vonatkozó BELLA program kiterjesztéséhez, a vállalkozások digitális akceleratorának létrehozásához és egy regionális Kopernikusz program végrehajtásához.

Sikeresen elindult a **globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés és Afrika (GMES és Afrika)** második szakasza, amely a Föld-megfigyelésre, valamint az Afrika és az EU közötti környezetvédelmi és biztonsági együttműködés globális megfigyelésére irányuló legjelentősebb kezdeményezés.

A Global Gateway Afrika–Európa beruházási csomag három kiemelt kezdeményezést irányoz elő, különös tekintettel a tudományra, a technológiára és az innovációra az Afrikai Unió és az EU közötti innovációs terv, a zöld átállással foglalkozó regionális kiválósági központok, valamint a Föld-megfigyelési és űrtechnológiák támogatása érdekében.

Fenntartható növekedés és munkahelyteremtés

2022-ben az EU a köz- és magánfinanszírozás mozgósításának megkönnyítésével támogatta a fenntartható és inkluzív növekedést és a tisztességes munkahelyek létrehozását a

partnerországokban. Közzétették az **addisz-abebai cselekvési program** végrehajtásáról szóló, a *fenntartható fejlődésbe való beruházásról szóló jelentést*²².

A foglalkoztatással, a munkavállalói és a szociális védelemmel foglalkozó uniós szakértői eszköz (**SOCIEUX+**) 10 millió EUR összegű finanszírozással kiterjesztette műveleteit a nyugat-balkáni országokra.

A Bizottság egyetértési megállapodások révén folytatta a **nyersanyag-értékláncokkal kapcsolatos kétoldalú stratégiai partnerségek** lehetőségeinek vizsgálatát, különösen afrikai (pl. Namíbia), latin-amerikai, nyugat-balkáni és közép-ázsiai (pl. Kazahsztán) partnereivel.

Novemberben a Bizottság lezárta a tárgyalásokat az Angolai Köztársasággal egy olyan fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásról, amely elősegíti a beruházások vonzását és bővítését, miközben általánosan érvényesíti a környezetvédelmi és munkajogi kötelezettségvállalásokat.

A *kereskedelemösztönző támogatásról szóló 2022. évi eredményjelentés*²³ megerősítette, hogy az uniós kereskedelemösztönző támogatás segítette a partnerországokat a kereskedelmi kapacitás növelésében és a Covid19-világjárvány kezelésében. Az EU és tagállamai továbbra is a globális kereskedelemösztönző támogatás fő hozzájárulói.

Migráció és kényszerű lakóhelyelhagyás

2022-ben az EU-ba irányuló migrációs útvonalak többségén közlekedő migránsok száma nőtt, különösen a Földközi-tenger középső és keleti térségében, valamint a nyugat-balkáni útvonalakon. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek száma világszerte első alkalommal érte el a 100 milliót, míg Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja több millió további lakóhelyelhagyást eredményezett.

Az EU és tagállamai decemberben közös elkötelezettségüket tanúsítva két kiemelt regionális kezdeményezést indítottak az „Európa együtt” kezdeményezés keretében a migrációkezelés megerősítése érdekében, különösen a Földközi-tenger középső és nyugati térségében, valamint az Atlanti-óceán térségében húzódó migrációs útvonalak mentén. Decemberben a Bizottság uniós cselekvési tervet terjesztett elő a nyugat-balkáni útvonal mentén felmerülő kihívások kezelésére.

2022-ben további 310 millió EUR összegű csomagot fogadtak el a Szírián belül lakóhelyét elhagyni kényszerült szíriai lakosság, valamint az iraki, jordániai és libanoni menekültek és kiszolgáltatott befogadó közösségek támogatására²⁴. Az EU és tagállamai együttesen továbbra is e válság kezelésének legnagyobb donora. A **„Szíria és a térség jövőjének támogatása” elnevezésű, hatodik alkalommal megrendezett brüsszeli konferencia** összesen 6,4 milliárd EUR összegű vállalat mozgósított.

²²Európai Bizottság, Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága, *a fenntartható fejlődésbe való beruházásról szóló jelentés 2018–2020*, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2022., <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/1e07b11e-d0d3-11ec-a95f-01aa75ed71a1>

²³Európai Bizottság, Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága, *EU aid for Trade: progress report 2022* (kereskedelemösztönző támogatásról szóló 2022. évi eredményjelentés), Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023, <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/c2814529-8fce-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-hu>

²⁴ Ebből 240 millió EUR humanitárius segély.

Kormányzás, béke, biztonság és emberi jogok

Az uniós fellépés a konfliktusok és válságok integrált megközelítésének előmozdítása révén hozzájárult ahhoz, hogy megerősödjön Európa globális szerepe, ideértve a béke és a rezilienciaépítés támogatását, **a biztonsági ágazat reformját, valamint a fejlesztést és a fejlesztést szolgáló biztonságot támogató kapacitásépítést (CBDSD).**

Afganisztánban az EU az ország összeomlásának megelőzésére összpontosított, szem előtt tartva az Afganisztánban belüli és kívüli lehetséges társadalmi és gazdasági következményeket. Különös figyelmet fordítottak a nők és lányok jogaira és a nemek közötti egyenlőségre. Létrehozták az afgán női vezetők fórumát.

Az EU multilaterális, regionális és kétoldalú eszközei, valamint a civil társadalommal való együttműködés révén továbbra is fenntartotta és előmozdította az emberi jogokat és a demokráciát. Az Emberi Jogok és Demokrácia Hálózattal (HRDN) az EU társszervezője volt **az EU és a nem kormányzati szervezetek 24. emberi jogi fórumának**²⁵, amely az elszámoltathatóságra és az igazságszolgáltatásra összpontosított. Emellett az EU megújította és jelentősen növelte a ProtectDefenders.eu mechanizmusnak nyújtott támogatását, amely 2022-ben több mint 6 500 olyan emberijog-védőnek nyújtott támogatást, akik a legnagyobb kockázatnak voltak kitéve.

2022-ben a Bizottság 170 millió EUR-t különített el **Jemen** számára, ahol továbbra is a világ egyik legsúlyosabb humanitárius válsága zajlik. Több millió jemeni kényszerült lakóhelye elhagyására, él nyomorban és alultáplált.

GLOBÁLIS DIMENZIÓ

Szubszaharai Afrika

A **hatodik EU–Afrikai Unió csúcstalálkozón** közös jövőképet fogadtak el a megújított partnerségről, amelyet a Global Gateway beruházási csomag egészít ki. Az EU és az Afrikai Unió **Bizottságai közötti 11. találkozóra** november 28-án került sor, amely az EU és az Afrikai Unió közötti együttműködés teljes spektrumát lefedte.

Az **Ifjúsági Mobilitás Afrikáért program** keretében 31 országban 36 Erasmus+ kapacitásépítési projektet ítéltek oda.

Az EU és Namíbia novemberben egyetértési megállapodást írt alá a fenntartható nyersanyag-értékláncokra és a megújuló hidrogénre vonatkozó stratégiai partnerség létrehozásáról.

Ázsia és a csendes-óceáni térség

Az EU decemberben Brüsszelben adott otthont az első **EU–ASEAN** (Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége) **csúcstalálkozónak**, a diplomáciai kapcsolatok 45 éves fennállása alkalmából. A rendezvény új **EU–ASEAN energiaügyi párbeszédet** indított, hogy támogassa az energetikai átállást és az energiarendszerek regionális integrációját, valamint a Global Gateway kezdeményezéseket, amelyek 10 milliárd EUR összegű beruházást mozgósítanak. A csúcstalálkozó alkalmával partnerségi

²⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/stop-impunity-%E2%80%93-93-road-accountability-and-justice_en?etrans=hu

és együttműködési megállapodásokat írtak alá **Malajziával** és **Thaifölddel**. Az EU és az ASEAN októberben aláírta az EU–ASEAN átfogó légiközlekedési megállapodást is, amely az első régióközi légiközlekedési megállapodás.

A 28. **EU–Japán csúcstalálkozón** az EU és Japán ígéretet tettek arra, hogy együttműködnek a szabályokon alapuló nemzetközi rend fenntartása érdekében, és megállapodtak az EU első digitális partnerségéről.

Szeptemberben megrendezték az első EU–India zöldhidrogén-fórumot, hogy támogassák a köz- és a magánszektorban az indiai gazdaság dekarbonizációját célzó hidrogénfejlesztéssel kapcsolatos szerepvállalását.

Az EU és tagállamai gyorsan reagáltak és támogatták **Pakisztánt** a júniusi áradásokat követően, amelyek emberek millióit érintették.

2022-ben az uniós költségvetési támogatás 750 000 iskolából kimaradó gyermek számára tette lehetővé az oktatáshoz való hozzáférést 25 309 **bangladesi** oktatási központon keresztül.

A Szamarkandban megrendezett **EU–Közép-Ázsia konnektivitási konferencián** regionális konnektivitási kezdeményezéseket terjesztettek elő, és megvitatták, hogy azonosítani kell az Európa és Közép-Ázsia közötti fenntartható, megbízható és hatékony közlekedési, digitális és energetikai összeköttetéseket. A konferencián bejelentették továbbá, hogy elindul a digitális konnektivitásra vonatkozó Global Gateway kezdeményezés²⁶.

Az EU és az **Öböl-menti Együttműködési Tanács** közötti partnerség 2022-ben új lendületet kapott a februári vegyes tanácsi üléssel, amely ambiciózus ötéves közös cselekvési programot hagyott jóvá. Májusban az EU közös közleményt fogadott el „*Stratégiai partnerség az Öböl-menti országokkal*”²⁷ címmel.

Emellett a régióban a metánkibocsátás csökkentésével kapcsolatos szerepvállalást is kidolgozták Türkmenisztánban, a délkelet-ázsiai régióban és Kínában tartott konferenciák alkalmával.

Latin-Amerika és a Karib-térség

Október 27-én a **Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége (CELAC) államainak** külügyminiszterei és az EU 2018 óta először találkoztak Buenos Airesben.

Decemberben az EU és Chile megkötötte az **EU és Chile közötti magas szintű keretmegállapodást**, amely naprakésszé teszi a meglévő kétoldalú társulási megállapodást.

Június 22-én Ursula von der Leyen elnök és Pedro Sánchez spanyol miniszterelnök **új EU–LAC partnerséget** indított az oltóanyagok, gyógyszerek és más egészségügyi technológiák helyi gyártásával, valamint az egészségügyi rendszerek rezilienciájának megerősítésével kapcsolatban.

Venezuelában folytatódott a társadalmi-gazdasági és politikai válság: a becslések szerint több mint 14 millió főre emelkedik a rászorulóknak száma, és több mint 7 millió venezuelai hagyta el hazáját. A

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6963

²⁷ [JOIN\(2022\) 13 final, 2022. május 18.](#)

Venezuelában és a tágabb régióban végrehajtott, több ágazatot érintő segélyműveletekhez való uniós hozzájárulás mintegy 3,1 millió kiszolgáltató embernek nyújtott támogatást.

Európai szomszédság

A keleti szomszédságban a 2022-es évet Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja, valamint az EU keleti partnerországaival (Örményország, Azerbajdzsán, Grúzia, Moldova és Ukrajna) fenntartott kapcsolatok megerősítése jellemezte. Az EU emellett fenntartotta a belarusz népnek nyújtott fokozott támogatást.

Decemberben az EU és a keleti partnerországok külügyminiszterei újlag megerősítették a **keleti partnerség menetrendjének** jelentőségét, ugyanakkor elismerték, hogy a végrehajtást a jelenlegi események fényében ki kell igazítani.

Az EU elősegítette az **Örményország és Azerbajdzsán** közötti béketárgyalásokat, és közös biztonság- és védelempolitikai missziót küldött Örményországba, amely az első olyan misszió volt, amely a Kollektív Biztonsági Szerződés Szervezetének egy országába irányult. Az EU továbbra is humanitárius segítséget nyújtott mindkét félnek.

Az **Azerbajdzsánnal** júliusban aláírt energiaügyi egyetértési megállapodás erősíteni fogja az EU energiabiztonságát, és támogatni fogja Azerbajdzsán zöld átállását.

A **belarusz** civil társadalom és a független média erőteljes támogatásával az EU segítette megőrizni a polgári szerepvállalást és a szabad véleménynyilvánítást a Lukasenka-rezsim brutális elnyomásával szemben.

Az EU határozottan támogatta Moldova rezilienciáját, és fokozta az együttműködést a biztonság és a védelem terén (beleértve a hibrid fenyegetésekkel kapcsolatos együttműködést, a kiberbiztonságot és a dezinformáció elleni küzdelmet, valamint az Európai Békekereten keresztül a moldovai fegyveres erőknél nyújtott segítségnyújtási intézkedéseket). Márciusban magas szintű politikai és biztonsági párbeszéd indult. Az EU továbbra is bizalomépítő intézkedéseket tett a konfliktusrendezési erőfeszítések ösztönzése érdekében.

Grúziában az EU segítette csökkenteni az ország hibrid és kiberfenyegetésekkel szembeni sebezhetőségét, és az Európai Békekereten keresztül támogatta védelmi erőinek korszerűsítését. Továbbra is aktívan részt vett a konfliktusrendezési erőfeszítésekben, például az EU dél-kaukázusi és a grúziai válság ügyével megbízott különleges képviselője és az európai uniós megfigyelő misszió révén.

A november 24-én Barcelonában tartott negyedik EU–déli szomszédság miniszteri találkozón az EU és partnerei megerősítették elkötelezettségüket a földközi-tengeri partnerségi kapcsolatok szorosabbra fűzése iránt. Kötelezettséget vállaltak továbbá a legsürgetőbb gazdasági, társadalmi, környezeti és biztonsági kihívások kezelésére, különös tekintettel az Ukrajna elleni orosz agresszív következményeire, különösen az energiára és az élelmezésbiztonságra gyakorolt hatásokra.

Októberben aláírták az **EU és Marokkó közötti zöld partnerséget**. Az 50 millió EUR értékű „*Énergie Verte*” program célja Marokkó energetikai átállásának előmozdítása, míg a 115 millió eurós „*Terre Verte*” program az erdészet és a mezőgazdaság fenntartható fejlődését támogatja.

Novemberben az EU és Egyiptom fokozta együttműködését a tiszta energiára való átállás terén, és egyetértési megállapodást írtak alá a megújuló hidrogénnel kapcsolatos stratégiai partnerségről. Az Egyiptommal és Izraellel kötött háromoldalú megállapodás keretét biztosít ahhoz, hogy az izraeli gázt Egyiptom cseppfolyósítási kapacitásán keresztül az EU-ba lehessen szállítani.

A Nyugat-Balkán és Törökország

2022-ben az EU továbbra is elkötelezett volt a régió európai perspektívájának előmozdítása mellett, és júliusban megnyitotta a tárgyalási folyamatot **Észak-Macedóniával** és **Albániával**. Emellett decemberben tagjelölt státuszt adott **Bosznia-Hercegovinának**, és megállapodásra jutott a Koszovóra vonatkozó vízumliberalizációról²⁸. December 6-án Tiranában sor került az **első EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozóra**.

Az IPA III alapok felhasználásának fő szakpolitikai keretét továbbra is a Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási tervek, valamint a zöld menetrend adják, amelyeket a **nyugat-balkáni beruházási kereten** keresztül hajtanak végre. 2022-ben 40 kiemelt programot hagytak jóvá, amelyek várhatóan 5,7 milliárd EUR összegű beruházást fognak mozgósítani.

Novemberben jelentős eredmény volt egy példa nélküli, 1 milliárd EUR összegű **energiaügyi támogatási csomag** gyors elfogadása a **Nyugat-Balkán számára** az energiaválságra adott válaszként.

Törökország ad otthont a világ legnagyobb menekült népességének. Két kiemelt humanitárius program révén az EU közel 1,5 millió embernek nyújtott készpénztámogatást, és több mint 800 000 gyermeket és családjukat támogatta az oktatáshoz való hozzáférésben.

Tengerentúli országok és területek (TOT-ok)

A TOT-ok különleges alkotmányos kapcsolatokat tartanak fenn három tagállammal: Dániával, Franciaországgal és Hollandiával.

A **19. éves EU–TOT fórumnak** november 22-én Új-Kaledónia adott otthont. A TOT-ok egyre inkább stratégiai szerepet töltenek be az EU szempontjából, fontos „uniós nagykövetek” régiójukban, és jelentős eszközöket – például hatalmas kizárólagos gazdasági övezeteket – jelentenek.

A Karib-térségben a **„RESEMBID” program** („Reziliencia, fenntartható energia és tengeri biológiai sokféleség”) segíti a régió valamennyi TOT-ját a rezilienciaépítés, a fenntartható energia és a tengeri biológiai sokféleség terén. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos munka hat TOT élőhelyeinek, valamint mintegy 400 000 polgárnak és lakosnak vált hasznára.

²⁸ Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.